

"BAYAN ŞAMPIYON"

Geçtiğimiz Nisan ayı içinde bir ajansın geçtiği haber, tüm basınımızda yer aldı. Bu, Sovyet kadın kozmonotun uzayda gerçekleştirdiği bilimsel deney sonucu hamile kalmadığının, bir tıp kongresinde dile getirilmesiydi. Bugün 34 yaşında olan Svetlana Savitskaya, günümüze kadarki uzay uçuşlarında görev alan ikinci kadın kozmonot olup, 1982 Ağustos ayında uzayda sekiz gün kalarak, birinci kadın kozmonot Valentina Tereshkova'nın rekorunu kırmıştı.

Savitskaya ilk ödülünü, uçakla gösteri uçuşları şampiyonasında aldı. Kozmonot, Moskova Havacılık Enstitüsü test pilotu ve mühendislik diplomalarına sahip. Yükseklik, hız ve paraşütle atlama gibi konularda, Savitskaya tam 20 dünya rekoru kırmış. Bu nedenle, basında O'ndan "Bayan Şampiyon" diye söz ediliyor. Bayan kozmonot şu anda, savaş uçakları dahil 20 tür uçağı kullanabiliyor.

Yabancı gazeteciler ile yaptığı bir basın toplantısında, "kadınların uzay uçuşlarında

İkinci kadın kozmonot Svetlana Savitskaya

herhangi bir zorlukla karşılaşmadığını, tersine, kadınların herşeye çabuk uyum sağlama larının doğa tarafından programlandığını" vurgulayan bayan şampiyon bir soru üzerine de, "kadınların, duyarlık ve dikkat isteyen işlerde en iyiyi yaptıklarını ve onların tüm dünyada erkeklerden daha iyi kozmonot olduklarını" belirtti. Dr. İ. Ethem DERMAN

olan gezegenler (Satürn, Jüpiter, Uranüs) listene katılacak. Villanova Üniversitesi gökbilimcilerinden Edward Guinan'ın yaptığı gözlemin sonuçları, Güneş'ten, yaklaşık 4.8 milyar kilometre uzaklıktaki Neptün gezegeninin 6.000 km. genişliğinde bir halkası olduğunu göstermektedir.

1983 yılında, Guinan, daha Üniversitede öğrenci iken Yeni Zelenda'da, gözlenebilen Neptün-yıldız tutulması kampanyasına katılmış ve tutulmayı fotoelektrik yöntemle gözlemiştir. Amacı, Neptün atmosferi konusunda birşeyler öğrenmekti. Guinan, bulgusunu açıklarken, "o zamanlar hiç kimse, ben de dahil halkaları görmek için gözlem yapmıyorduk" diyordu.

Guinan, ülkesine dönerken gözlem kayıtları kaybolur. Fakat büyük bir şans eseri O, gözlem verilerini bilgisayar kartlarına delmişti. Verileri karta uzun zaman aralıklı deldiğinden, o zaman ki amacına ulaşmak için kartlar değil, gözlem kayıtları gerekmekteydi. Bu nedenle kartları bir

depoya atıp üzerinde hiç durmayan Guinan, 1981 sonbaharında bu kartları bir proje olarak araştırıp incelemesi için bir öğrencisine verdi. Fakat kartlar 13 yıl boyunca nemlenmiş ve eğri büğrü olmuştu. Tekrar delinen kartların işlenmesi sonucu yıldız, Neptün'ün arkasından çıktıktan 3 dakika sonra, ışıktaki bir düşme görüldü. Işıktaki bu azalma 3 dakika sürmüştü. İşte bu düşme, gezegenin halkası olduğunu ortaya koyuyordu.

Guinan, iddiası konusunda çok tedbirli davranı ve bulgularını duyurmaktan uzun süre sakındı. Fakat sonunda gökbilimcilerin, kayıtları denetlemeleri, ve bu konuya ilgilerini çekmek ümidi ile açıklamak zorunda kaldı. Bu bulguyu onaylayan veya reddeden herhangi bir gözlem şimdiye dek yapılmamıştı. Bir sonraki fırsat, 1983'de elimize geçecek ve yine Neptün parlak bir yıldızı örtecek. Ya da 1989 yılına dek bekleyeceğiz. Çünkü o yıl, Gezgin aracı, Neptün'ü ziyaret edecek.